

Решение № 7231 от 10.07.2003 г. на ВАС по адм. д. № 1270/2003 г., V о., докладчик председателят на отделение Андрей Икономов

чл. 40, ал. 1 ЗДОИ, чл. 4, ал. 1 ЗДДБДСБРУГЩ

Производството е по реда на чл. 12 от Закона за Върховния административен съд (ЗВАС) във вр. с чл. 40, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) и чл. 14, ал. 2 от Инструкция № I-113 от 24.07.2002 г. на министъра на вътрешните работи за реда за достъп до информация, съдържаща се в документите от архивните фондове на МВР (Инструкцията). Образувано е по жалба (наречена от автора и "изложение") на Георги Константинов Георгиев от гр. София, против отказ на министъра на вътрешните работи на РБ да му осигури достъп до документи на бившата Държавна сигурност (ДС), материализиран в Писмо рег. № I-13697 от 19.11.2002 г.

Жалбата е подадена в срок и е процесуално допустима.

С обжалвания отказ, изразен в цитираното писмо, министърът на вътрешните работи на РБ е уведолил жалбоподателя, че след извършена проверка е установено, че по негови молби от 1997, 1998 и 2001 г. са му предоставени в читалнята на ДИА (Дирекция "Информация и архив") - МВР всички архивни дела по ЗДДБДС (Закон за достъп до документите на бившата Държавна сигурност) и ЗДДБДСБРУГЩ (Закон за достъп до документите на бившата Държавна сигурност и бившето Разузнавателно управление на Генералния щаб), отнасящи се лично до него без ограничение; предоставени са му всички заявени от него ксерокопия от архивните документи; с Писмо рег. № 2049/25.09.2001 г. на Комисията по чл. 4, ал. 1 от ЗДДБДСБРУГЩ му е отговорено, че този вид дела не могат да му бъдат предоставени за ползване и че съгласно изискванията на Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ), Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) и вътрешноведомствената нормативна уредба на МВР не съществува основание да му бъде разрешен достъп до архивните дела на щатни и нещатни сътрудници, работили по негови разработки.

Недоволен от отговора, жалбоподателят е подал жалба - изложение до Върховния административен съд (ВАС). Отрича предоставянето му на всички дела, отнасящи се лично до него. Твърди, че има доказателства за съществуването на посочените в искането му до министъра документи и дела, за които няма данни да са унищожени. Документите се отнасят лично до него и той има право да се запознае с тях, независимо в чии дела се намират те. Счита, че същите не могат да бъдат секретни, тъй като са създавани преди 40 - 50 години, а съгласно ЗЗКИ, защитата на информация, маркирана с гриф "строго секретно" е 30 години. Моли да се отмени отказът и се задължи министърът да му предостави достъп до всички изброени в заявлението му документи на ДС, независимо от местонахождението им.

Ответната страна - министърът на вътрешните работи, чрез процесуалния си представител, счита жалбата за неоснователна.

Прокурорът счита жалбата за неоснователна.

Върховният административен съд, пето отделение, за да се произнесе, съобрази следното:

Жалбоподателят Георгиев е подал Заявление рег. № М-9219/14.10.2002 г. до министъра на вътрешните работи с искане да му се разреши достъп до

посочени от него дела и документи на бившата ДС, уточнени с имена и номера. Направил е искане за разсекретяване на документите, отнасящи се лично до него и намиращи се в "Работните дела" на изброени нещатни сътрудници на ДС и предоставяне на достъп до тях.

На искането е отговорено с писмото, което се обжалва.

По делото са представени от жалбоподателя ксерокопия от "Заявление" от 15.04.1953 г. от Златко Ат. Янев, Справка от 1.06.1953 г. по следствено дело "Злодеи", Справка от 21.05.1956 г. от информатор "Демостен", Донесение от 24.05.1956 г. от агент "Аристотел", недатирано писмо от началник Отдел I, У-ние III-ДС до зам.-н-к отдел "Затвори", Писмо № IV 6288/30.05.1959 г. на н-к отдел "Затвори", писмо от 4.06.1959 г. до началника на Затвора - София, Характеристика от 2.12.1959 г. на жалбоподателя в качеството му на затворник, Писмо пл. № 6617/14.12.1960 г. на зам.-окръжен началник МВР Плевен и У-ние № 323/4.04.1962 г. от директор на Психиатрична клиника при ВМИ - София.

Видно от представените от ответника писмени доказателства, с молба от 1.09.1997 г. жалбоподателят е поискал от Комисията по ЗДДБДС да бъде извършена справка дали за него е събирана информация от бившата ДС. Отговорено му е с Писмо № 252, че такива съществува и е указан начина, по който може да я получи. От 8.12. до 19.12.1997 г. той е получил и работил с архивни документи в Специализираната читалня на Комисията по ЗДДБДС. През периода от 18.06. до 10.09.1998 г., от 25.01. до 1.02.2000 г. и от 23.04. до 2.05.2001 г. той е поискал и получил множество ксеро- и фотокопия на архивни документи от Служба "Информация и архив" - МВР.

При така установеното от фактическа страна, Върховният административен съд, пето отделение счита, че жалбата се явява неоснователна.

Безспорно е, че по силата на чл. 8, ал. 1 от ЗДДБДСБРУГЩ (преди изменението обн., ДВ, бр. 24/2001 г. - ЗДДБДС - отг.), засегнатите лица, за които бившата Държавна сигурност или бившето Разузнавателно управление на Генералния щаб са събирали информация, имат право на достъп до нея при депозирана писмена молба до комисията. Съгласно чл. 2, ал. 1 от Инструкцията, те имат право на достъп до информацията, съдържаща се в архивните фондове на МВР, която не е класифицирана като държавна или служебна тайна. За да се осигури този достъп обаче, е необходимо фактически да съществува такава информация върху обичайните за целта носители - хартиен такъв, снимков или филмов материал, скици и др. подобни. С обжалваното Писмо рег. № I-13697/19.11.2002 г. министърът на вътрешните работи е заявил, че на жалбоподателя са предоставени всички архивни дела, отнасящи се лично до него без ограничение както и всички заявени от него ксерокопия от архивни документи. По пътя на тълкуването, чрез аргумент за противното от него може да се извлече, че в архива на МВР липсват документи, отнасящи се лично до жалбоподателя, които да не са му били предоставени. При фактическата липса на такива, отказът на министъра се явява основателен и законосъобразен и не е в противоречие на конституционното право на информация на лицето.

Жалбоподателят твърди, че в изброените в Заявлението му р. № М-9219 от 14.10.2002 г. "дела", документи и "Работни дела" на сочени от него нещатни сътрудници на ДС се намират и документи, касаещи го лично. Тези му твърдения не се установяват от събраните доказателства по делото.

Твърдението, че съществува "камерна разработка" на Следствен отдел на ДС към СЦЗ, изпълнена от ст. л-т Райчо Иванов и л-т Любен Чалъков с

помощта на "камерника" - агент Златко Атанасов Янев, провеждана от 3.04. до 12.06.1953 г. чрез ежедневни донесения от агента не е доказано. Наличието на едно единствено "заявление" от Янев от 15.04.1953 г. не води до горните изводи. Възможно е това действително да е само едно от много (ежедневни) подобни донесения, но е възможно и обратното - то да е инцидентен случай на донасяне от лицето. От съдържанието на същото не могат да се извлекат данни за съществуването на посочените офицери от ДС и твърдяната "камерна разработка", нейния срок, ежедневното ѝ попълване с донесения от Янев или други лица, включването и в сл. дело "Злодеи" и притежаването на посочената сигнатура "раз. III-21423".

Липсват данни и за съществуването на "съвместни "вътрешни" разработки на ДС", провеждани срещу жалбоподателя в затворите на НРБ през периода 1953 - 1962 г. и изпълнени от офицерите от ДС м-р И. Пенчев, кап. И. Димитров, ст. л-т Б. Велинов, ген. м-р Б. Думков, п-к Рангелов, п-к И. Горинов, м-р Н. Аврамов, м-р Свиленски и м-р Ванков. Извода за наличието на такива се прави на основание представените копия от Справка по сл. д. "Злодеи" от 1.06.1953 г. от ст. л. Чалъков, справка от 21.05.1956 г. и донесение от 24.05.1956 г. от кап. Аврамов и недатирано писмо от началник Отдел I, У-ние III-ДС до зам.-н-к Отдел "Затвори". В посочените документи също липсват данни от които да се установи по категоричен начин съществуването на "съвместни "вътрешни" разработки на ДС", провеждани срещу жалбоподателя от посочените лица. Справката описва дейността на жалбоподателя и други лица, както е видяна от автора и, а налични единични донесения от агенти бяха коментирани.

Липсват категорични данни и за съществуването на "полицейско-медицинско досие" за проведено психиатрично лечение на жалбоподателя от м. юни до м. август 1959 г. в Психиатрична клиника на Медицинска академия в архивите на Мвр. Сигурни данни за присъствието на лицето за периода 17.06. - 31.07.1959 г. в посоченото заведение се съдържат в У-ние № 323/4.04.1962 г. което сочи на възможност медицинско досие да е било създадено и съхранявано в Медицинска академия.

Основателен е и отказът на министъра да предостави данни от личните "работни" досиета на бивши щатни и/или нещатни сътрудници на ДС. Липсват данни представените и коментирани по-горе документи да са присъствали в личните досиета на сътрудниците и да са копирани от тях. Неоснователен и необоснован е изводът да жалбоподателя, че след като те (приложените от него) съществуват, то значи има още много други такива документи, които пряко го засягат. Той се оборва от факта, че копия от тях са в него. Това косвено потвърждава изложеното в писмото на министъра, че са предоставени всички такива, отнасящи се до жалбоподателя без ограничения. Ако ограничения от какъвто и да е вид съществуваха, то жалбоподателя не би притежавал въпросните копия. За запознаване с пълните лични и "работни" дела на посочените сътрудници, по силата на чл. 3, ал. 2 от Инструкцията, е необходимо представяне на нотариално заверено пълномощно от лицето или неговите наследници, каквото Георгиев не е представил. Причините за последното са ирелевантни.

Достъп до пълните архивни лични и работни дела на посочените щатни и нещатни сътрудници е отказан законосъобразно. Въпросът за наличието в тях на документи, засягащи лично жалбоподателя беше коментиран. Необорено и логично е твърдението на министъра, че останалата част от делата съдържа

данни, засягащи самите сътрудници, които по силата на ЗЗЛД съставлява служебна информация (чл. 4, ал. 2) и подлежи на защита. В тази връзка неоснователно е позоваването на разпоредбите на ЗЗКИ относно срока на защитата ѝ. Въпросните срокове касаят класифицирана информация, несъдържаща в себе си лични данни. Съдържащата такива и към настоящия момент е обект на закрила и може да бъде предоставена само по посочения ред.

Не води до друг извод и представеното извлечение от стенограма на 222-то заседание на Народното събрание на РБ, проведено на 4.04.2003 г. В отговора на министъра на вътрешните работи и питането на народен представител във връзка с искането на жалбоподателя за предоставяне на коментирания вече информация не се съдържат данни, водещи до различни от изложените изводи на съда.

По изложените съображения отказът на министъра се явява обоснован и законосъобразен. За една част от исканата от жалбоподателя информация липсват данни за съществуването ѝ, а за другата липсва законово основание да му се предостави, тъй като съдържа лични данни за трети лица. Отказът е постановен от овластения за това орган по предвидения в Инструкцията ред, форма и срок по чл. 14, ал. 1, като не противоречи на целта на закона и Инструкцията. Следва на основание чл. 28 от ЗВАС във вр. с чл. 42, ал. 1 от ЗАП жалбата да бъде отхвърлена.